

Metsähallinnon kalustokirjanpito ja kaluston hoito.

Sulo Järvinen.

Kun metsähallituksessa parhaillaan suunnitellaan kalustokirjanpidon uudistamista, on katsottu tarpeelliseksi esittää tämä suunnitelma näillä jatkokursseilla, jotta ne henkilöt, jotka käytännössä joutuvat kalustokirjanpitoa hoitamaan, voisivat jo suunnitelman valmisteluasteella siihen tutustua ja lausua siitä mielipiteensä. Samalla koskettelaan seuraavassa myös kaluston hoitoa, koska senkin entistä tarkoituksenmukaisempi järjestely kuuluu oleellisena osana suunniteltuun uudistukseen.

Tarkastelkaamme ensin niitä heikkouksia, joita nykyisessä kalustokirjanpidossamme esiintyy. Tällöin on meidän todettava, että olemme kalustokirjanpidossamme jääneet jokseenkin samalle tasolle, jossa oltiin parikymmentä vuotta sitten, jolloin olosuhteet olivat vallan toiset kuin nykyään. Onhan kehitys metsähallinnossa viime vuosina kulkenut tavattoman ripeästi eteenpäin, työt ja tehtävät ovat laajentuneet ja moninaistuneet. Töiden tarkkailussa on menetelmiä parantamalla yleensä pysytty ajan tasalla, mutta kalustokirjanpidossa on jääty kehityksestä jälkeen. Eräitä heikkoja yrityksiä ajan tasolla pysymiseksi on tosin ollut havaittavissa, mutta esim. v. 1926 annetuista ohjeista, joihin nykyinen kalustokirjanpito perustuu, tekisi mieli sanoa, että ne olivat jo vanhoja syntyessään. Syynä siihen, että kalustokirjanpito näin on jäänyt kehityksessä jälkeen, on nähdäkseni se, että kukaan ei ole katsonut sen kehittämistä velvollisuudekseen.

Meillä siis on kalustokirjanpito edelleen luettelomuodossa, kiinteään kirjaan sidottuna ja esiintyy siinä seuraavat tiedot kalustosta: Ostovuosi, ostoarvo, nykyarvo sekä lisäksi lyhyt maininta siitä, missä kunnossa esine on. Tämän lisäksi on luettelossa sarake poistomerkintää varten. Nähtävästi on kalustokirjanpidosta aiheutuvaa työtä pyritty vähentämään sillä, että samassa kirjassa on rinakkaissarakkeet viittä vuotta varten. Uuden kaluston hankinta merkitään luettelon loppuun, joten kalusto siis esiintyy tässä luettelossa siinä järjestyksessä kuin se on hankittu. Tästä on seurauksena, että samanlaisia esineitä esiintyy useissakin kohdin eri puolella luetteloa ja yleensäkin esineiden

järjestys luettelossa on täysin mielivaltainen ja sattumanvarainen. Ilman muuta lienee selvä, miten vaikeata tällaisesta luettelosta on löytää etsimiänsä esineitä ja niiden määriä. Jos kalustoa on vähän ja luettelo siis on 1—2 aukeaman mittainen, tällainen luettelo vielä jotenkuten menettelee, mutta useimmissa tapauksissa kalustoa on siksi paljon, että luettelon käyttö on peräti hankalaa ja aikaa viepää.

Suurimpana puutteellisuutena nykyisessä kalustokirjanpidossamme pitäisin kuitenkin sitä, että siitä ei käy ilmi kenen hallussa mikin esine on. Hoitoalueen kalustostahan on osa aluemetsänhoitajan hallussa, osa siitä on erilaisilla työmailla, työnjohtajilla, jopa joskus metsänvartijoillakin, ja kaluston siirtoa paikasta toiseen tapahtuu vuoden mittaan hyvinkin moneen otteeseen. Koko tämä kaluston siirtoliike on nykyään kalustokirjanpidon ulkopuolella ja siis muistin varassa, paitsi milloin metsänhoitajat oma-aloitteisesti ovat järjestäneet jonkinlaisia, kirjanpidon ulkopuolella olevia muistilistoja voidakseen edes osapuolleen hallita tilannetta.

Kalustokirjanpitoimme raha-arvoista, siis ostoarvosta ja nykyarvosta sekä kuoletusperusteista, voidaan tietenkin olla eri mieltä, mutta peräti oudolta tuntuu nykyisissä ohjeissa oleva määräys, että vanhalle kalustolle on pantava ostoarvoksi edellisen vuoden nykyarvo. Ostoarvo, sikäli kuin sillä katsotaan olevan jotain merkitystä, ei siis olekaan mikään ostoarvo, vaan on sitä jo edellisillä kuoletuksilla lyhennetty. Kun minkäänlaista kuoletusperustetta ei ole määrätty, vaan kuoletus on kussakin tapauksessa riippunut asianomaisen metsänhoitajan harkinnasta, on luonnollista, että käytäntö tässä suhteessa on muodostunut mahdollisimman kirjavaksi, eivätkä kalustokirjanpidossa esiintyvät raha-arvot siis ole verrannollisia toisiinsa.

Kun kalustoon kuuluva esine on tullut käyttökelvottomaksi, on se luetteloista poistettava, mutta tämän poiston suorittaminen ei ole ollut niinkään yksinkertainen asia. Siitä on ensin tehtävä kirjallinen poisto-esitys, johon joku piirikuntakonttorin virkamies, esineen ensin tarkastettuaan, tekee puoltomerkintänsä. Poistoesitys tulee sitten metsähallitukseen ja esitellään pääjohtajalle, olipa kysymys miten mitättömästä asiasta tahansa ja vasta tämän jälkeen annetaan kirjallinen poistolupa. Kun kaluston poistoa koskevat asiat eivät ole mitenkään kiireellisiä, saattaa asian käsittely siirtyä hyvinkin pitkään. Poistomenetelmän kankeus saattaa helposti aiheuttaa sen, että nopeasti kuluva kalustoa ei ehkä kalustoluetteloihin lainkaan merkitä, josta taas on seurauksena, että kalustoluettelot eivät kenties ole todellisuuden kanssa yhtäpitäviä. Tämän estämiseksi on metsähallituksessa koetettu tilityksistä poimia kaikki hankittu kalusto, mutta kun tämä työ tehdään muun tarkastuksen yhteydessä ja usein hyvinkin kiireellä, saattaa

helposti sattua, että jokin merkintä jää suorittamattakin. Kokonaan eri asia on sitten se, miten tarkkaan näin saatua kontrollikeinoa on hyväksikäytetty kalustokirjanpidon tarkkailussa. Omasta puolestani rohkenen epäillä, että sellaistaikin kalustoa on, joka on jäänyt kokonaan kalustokirjanpidon ulkopuolelle.

Itse kaluston hoidossakin lienee yhtä ja toista toivomisen varaa. Joitakin vuosia sitten päästiin tosin niin pitkälle, että metsähallinnolle kuuluva kalusto merkittiin erikoisella, sitä varten hankitulla polttoleimalla, sikäli kuin tällainen merkintä on mahdollista. Metalliesineihin ei tällaista merkkiä saada, enkä ole täysin vakuuttunut siitäkään, että merkintä olisi suoritettu kaikissa niissäkään tapauksissa, jolloin se olisi ollut mahdollista.

Kun on kysymys suuremmasta kalustosta, esim. kuluveneistä, ei tämä merkintä mielestäni oikein riitä. Tällaisessa kalustossa tulisi olla etäämmällekkin näkyvä, selvä merkki, josta heti voi päätätä, että ko. esine kuuluu metsähallinnolle. Merkin tulisi olla sama kaikkialla ja tulisi sen paikkakin olla tarkoin määrätty. Pienemmässäkin, polttoleimalla varustetussa kalustossa olisi mielestäni määrättävä missä kohdin leiman on oltava missäkin esineessä, että sitä ei tarvitsisi etsiä.

Suurimpana puutteena kaluston hoidossa pitäisin kuitenkin sitä, että kunnollisia varastosuojia on sangen harvassa. Useimmissa tapauksissa lienee hoitoalueen kalustoa sijoitettu vähän sinne ja tänne, mistä sille jotain sijaa on saatu. Kun kaluston hoidosta puuttuu tarpeellinen keskitys, ja tätä hajanaisuutta vielä tehostaa huonosti soveltuva kalustokirjanpito, ei olisi lainkaan mahdotonta, vaikka kalustoa suoraan unohtuisi joihinkin säilytyspaikkoihin tai näistä muuten tavalla tai toisella häviäisi. Kaikissa tapauksissa lyhentää sopivien varastosuojien puute melkoisesti kaluston käyttöä. Mielestäni olisi pyrittävä siihen, että kussakin hoitoalueessa olisi kunnollinen, hoitoalueen tarpeita vastaava varastosuoja, jossa sijaitisi hoitoalueen kaluston keskusvarasto. Samanlaisia keskusvarastoja tarvittaisiin nähdäkseni eräissä suuremmissa, sanotaan nyt esim. Rovaniemen tapaisissa keskuksissa, joihin kerääntyvät huomattavat määrät uitto- ym. hankintakalustoa. On selvä, että näiden varastosuojien rakentaminen maksaa melkoisesti, mutta toiselta puolen on otettava huomioon, että on kyseessä myös huomattavan valtion omaisuuden kunnollinen hoito. Sikäli kuin kalustokirjanpitoimme raha-arvoihin voidaan luottaa, lähentelee tämän omaisuuden arvo 20 milj. markkaa ja sellaisen omaisuuden hoitoon kannattaa jo kiinnittää vakavaa huomiota ja varojakin.

Ryhdyttäessä kalustokirjanpitoa uudistamaan on mielestäni, samalla kun tehdään muodollisia muutoksia, useissa kohdin muutettava myös aikaisemmin noudatettuja periaatteita. Edellisestä on jo käynyt sel-

ville, että en anna varsin suurta merkitystä niille raha-arvoille, joita kalustoluetteloissa esiintyy. Sillä seikalla, mitä jokin esine on ostettaessa maksanut, ei nähdäkseni ole mitään käytännöllistä merkitystä sen jälkeen kun ostovuosi on loppuun kulunut, ja nykyarvokin tuntuu olevan hyvin epämääräinen käsite. Kun kameraalisessa kirjanpidossa kaikki hankittu kalusto kuoletetaan heti samana vuonna ja hankintakirjanpidossakin useimmissa tapauksissa seuraavan vuoden aikana, ei mielestäni olisi välttämätöntä merkitä raha-arvoja kalustokirjanpitoon lainkaan. Pääasiahan on, että siihen tulevat kaikki esineet. Koska kuitenkin valtion tilinpäätökseen liittyy varsinaisen kirjanpidon ulkopuolella oleva selostus valtion omaisuudesta ja tässä on edellytetty käytettävän raha-arvoja — muita tietoja siinä ei olekaan — en ole katsonut voivani näistä raha-arvoista aivan kokonaan luopua. Kuten järempänä tulemme havaitsemaan, olen ajatellut raha-arvoa käytettävän esineryhmittäin. Kuoletukset suoritettaisiin myös ryhmittäin siten, että kunkin esineryhmän arvoa alennettaisiin vuodessa määräprosentilla. Siten kuoletettaisiin esim. tavallisimpia työvälineitä 35 %:lla, autoja, konttorikalustoa yms. 20 %:lla, kunnes kunkin ryhmän arvossa on tultu yhteen markkaan. Tällä menetelmällä tullaan mielestäni riittävän tarkkoihin raha-arvoihin ja luulisin sen olevan käytännössä huomattavasti nykyistä menettelytapaa joustavamman.

Kuoletuksesta huolimatta ei mitään esineitä saisi poistaa kalustokirjanpidosta ennenkuin ne ovat käyttökelvottomia ja ennenkuin poistoon on saatu asianmukainen lupa. Poistomenetelmää olisi mielestäni yksinkertaistuttava siten, että piirikuntakonttorien alaisille tilintekijöille antaisi poistoluvan piirikuntakonttori sekä suoraan metsähallituksen alaisille tilintekijöille asianomainen metsähallituksen osasto. Poistoesityksen ei mielestäni tarvitsi ehdottomasti olla kirjallinen, vaan voitaisiin se sopivassa tilaisuudessa esittää suullisestikin, mutta poistolupa olisi kuitenkin aina annettava kirjallisesti ja olisi siitä myös aina toimitettava jäljennös metsähallituksen varastonhoitajalle, jotta metsähallituksessa hoidettavaan kirjanpitoon tulisi kaikki asiaankuuluvat merkinnät.

Hoitoalueiden kalustoluetteloissa on näihin mennessä hankintakalusto pidetty tarkoin erossa hoitoalueen muusta kalustosta. Tämä on mielestäni kuitenkin aivan tarpeeton toimenpide, sillä yhtä hyvällä syyllä voitaisiin vaatia, että kaikilla eri määrärahoilla hankittu kalusto on pidettävä erillään muista ja seurauksena olisi, että luetteloiden luku paisuisi huomattavasti, mikä ei suinkaan olisi eduksi asialle. Luonnollista on, että kalusto hankitaan niillä määrärahoilla, joita suoritettavat työt edellyttävät, mutta kun työ, jota varten kalusto on hankittu, on päättynyt ja kalusto siis on jäänyt varastoon odottamaan uutta

käyttöä, ei kai kenenkään mieleen johtuisi, tarvitessaan vastaavia esineitä toisenlaatuisessa työssä, uusien osto, vaikkakin varastossa olevat työvälineet on aikanaan toisilla määrärahoilla hankittu. Aluemetsänhoitajan valvonnan alaisena oleva kalusto olisi siis kirjanpidossa yhdistettävä. Jos hankinnoista huolehtii erikoinen hankintametsänhoitaja, ei hänen hallinnassaan oleva kalusto kuulu lainkaan hoitoalueen kalustokirjanpitoon, vaan pitää siitä kirjaa asianomainen hankintametsänhoitaja. Samaten olisi asianlaita suonkuivausmetsänhoitajien kaluston suhteen. Hankintametsänhoitajan ei myöskään tarvitsisi jaoella kalustoaan hoitoalueittain kuten 9/V—33 annettu kiertokirje N:o 21940 edellyttää, vaan riittäisi mielestäni se jaoittelu, jonka myöhemmin tulen esittämään. Edellisestä lienee jo käynyt selville tarkoituksenani olevan, että kullakin tilintekijällä on oma kalustokirjanpitoonsa. Poikkeuksen tästä yleisestä säännöstä tekisivät ainoastaan asutustyömaat, jotka eivät muodosta sellaista kokonaisuutta kuin hoitoalue, hankinta- tai suonkuivauspiiri jne., vaan ovat paremminkin yksityisiin, irrallisiin työmaihin verrattavissa. Näiden kohdalla olisi mielestäni parasta, että kalustokirjanpito hoidettaisiin asianomaisella metsähallituksen osastolla. Myöskin metsätalouden tarkastajien ja metsänarvostelijoiden hallussa olevaa kalustoa koskeva kirjanpito olisi, kuten tähänkin mennessä, kätevinä hoitaa arvioimisosastolla.

Mainitsin jo aikaisemmin, että pahimmat viat nykyisessä kalustokirjanpidossa ovat siinä, että luetteloista on vaikeata mitään löytää ja että kaluston siirtoliike on kokonaan kalustokirjanpidon ulkopuolella. Voidaksemme nämä puutteellisuudet poistaa on meidän luovuttava vanhentuneesta kiinteästä kirjasta ja turvauduttava nykyaikaisempaan irtolehtijärjestelmään. Tällaisia järjestelmiä on useitakin ja huokein niistä olisi epäilemättä tavallinen, laatikossa oleva pystykorttijärjestelmä. Sen käyttö on kuitenkin verrattain hidasta ja kortit saattavat helposti sekaantua, aiheuttaen harmia ja ajanhukkaa. Kun hoitoalueissa konttorityö tahtoo muutenkin paisua liiaksi, olisi mielestäni pyrittävä mahdollisimman varmaan ja aikaa säästävään järjestelmään. Tämä silläkin uhalla, että tällaisen täysin käyttökelpoisen järjestelmän käyttäntöönotto aluksi maksaa melkoisesti. Tuntumistani järjestelmistä olisi tähän tarkoitukseen soveliain *Viscardjärjestelmä*. Tämän järjestelmän foliokokoiisiin kansiin voidaan sijoittaa 500—600 kappaletta 155 mm korkuisia kortteja ja kvarttokansiin mahtuu niitä arviolta 400 kpl. Tämä pienempikin koko riittäisi ainakin useimmissa tapauksissa metsähallinnon tarpeisiin. Ainoa vika järjestelmässä on nähdäkseni se, että tällaiset kannet rekistereineen maksavat, rekisterin laadusta riippuen noin 400—500 markkaa kappaleelta, mikä, ottaen huomioon koko metsähallinnon tarve, merkitsee noin 70,000 markan

perustamiskuluja, johon vielä tulee lisäksi korttien hinta. Tämä saattaa tuntua suurelta, mutta ei se sentään tee kuin suunnilleen 1/2 % kaluston arvosta ja jotainhan on uhrattava, jotta kalustokirjanpidossakin päästään ajan tasalle. Kun kerran uudistuksia suunnitellaan, on minusta parasta, ettei jäädä puolitiehen, vaan valitaan heti mahdollisimman hyvä järjestelmä, jotta sitä ei vähiin aikoihin tarvitse ryhtyä paikkailemaan.

Tässä korttijärjestelmässä tulee siis kullakin esineellä olemaan oma korttinsa, johon merkitään montako kappaletta ko. esinettä on ja niiden yhteinen raha-arvo. Laatumerkinnän tulee olla tarkka. Sellainen yleinen nimitys kuin esim. laskukone ei ole riittävä, koska näitä koneita on useamman merkkisiä. On siis aina merkittävä myös mitä merkkiä ko. laskukone on ja jos samalla tilintekijällä on useamman merkkisiä laskukoneita, tulee kullakin laadulla olla oma korttinsa. Sama pitää paikkansa myös työkalujen suhteen, sillä lapioita, sahoja jne. on useammanlaisia ja merkinnän tulee olla siksi selvä, että kukin esine voidaan nimityksestä eroittaa muista samanlaiseen ryhmään kuuluvista esineistä. Kortit järjestetään kansiin limittäin, esinenimien mukaisessa aakkosjärjestyksessä. Esineiden nimityksissä on päästävä täysin yhdenmukaiseen käyttöön koko maassa, sillä muuten ei piirikuntakonttoreissa ja metsähallituksessa hoidettava kalustokirjanpito ota oikein onnistuakseen.

Jotta suunnittelemani kalustokirjanpidosta saataisiin havainnollisempi kuva, olen antanut piirtää mallikortin, johon on merkitty eräitä esimerkkejä, joista kirjanpidon ns. teknillinen puoli pitäisi selvitä.

Kortin ensimmäinen sarake on siis päiväyssarake. Sitten seuraa kolme kaksoissaraketta, joista ensimmäiseen merkitään uuden kaluston hankinta, toiseen kaluston poistot tai muu vähennys ja kolmas osoittaa varaston määrän ja raha-arvon. Seuraavat kaksitoista saraketta, joissa siis ei ole muuta kuin esineiden kappaleluku, osoittavat miten esineiden kokonaismäärä jakaantuu eri henkilöiden hallussa oleviin. Tarkastaessamme kortille tehtyjä merkintöjä havaitsemme, että meillä on vuoden alussa ollut varastossa 48 kuokkaa, joista 8 kpl. on aluemetsänhoitajalla, siis keskusvarastossa ja loput erinäisillä työnjohtajilla. Toukokuun 15 p:nä on näitä kuokkia ostettu lisää 40 kpl., josta aiheutuu vastaava lisäys varaston kappalelukuun ja raha-arvoon. Samalla on keskusvaraston kappaleluku noussut, koska on edellytetty, että tavara on tullut sinne. Jos tavara olisi mennyt suoraan jollekin työmaalle, olisi keskusvaraston kappaleluku luonnollisestikin pysynyt ennallaan ja vastaava lisäys olisi tehty asianomaisen työnjohtajan kohdalle. 16/V on kortille merkitty lähetys keskusvarastosta työmaalle ja 17/VI lähetys työmaalta keskusvarastoon sekä 20/VI kaluston siirto työmaalta

Päiväys	Lisäys		Vähennys		Varasto		Keskusvarasto	Makkonen	Mikkonen	Kangas	Mänty	Petäjä	Honka	Koivu	Näre	Kukkonen	Kekkonen	Korjaus	Muistutuksia
	kpl	arvo	kpl	arvo	kpl	arvo													
1 I-38					48	220:—	8							20	1				
15 V	40	220			88	440:—	48				5								
16 V							43												
17 VI							63												
20 VI								0				19							
22 VI												13							Rikki
23 VI																		5	Seppä N. N.
27 VI					82	407:—	58												P.k. kirje No 3483
30 IV							23			35									

toiselle. Kuten näistä merkinnöistä selviää, on oikeanpuoleiset kaksi-toista saraketta tarkoitettu kaluston siirtoliikettä varten ja esiintyy siirrosta aiheutuva merkintä aina kahdessa sarakkeessa, toisessa lähetyksensä vastaavana lisäyksenä, toisessa vastaavana vähennyksenä. 23/VI korttiin merkitty sekin, että kalustoa on lähetetty korjattavaksi. Kirjanpito vastaa siis aina tarkalleen kunkin säilytyspaikan todellista kappalemäärää. Edelleen on korttiin merkitty 29/VI tapahtunut kaluston poisto, joka aiheuttaa vähennyksen sekä varastosarakkeessa että keskusvaraston kohdalla.

Kalustoa paikasta toiseen siirrettäessä tulisi sitä aina seurata saattotodistus, jonka vastaanottaja kuittaa. Tällaisia saattotodistuksia ei meillä aikaisemmin ole ollut, mutta ei niiden painattaminen suuriakaan kuluja aiheuta. Tämän kuittisysteemin avulla poistetaan sekin vaara, että jokin kaluston siirtoa koskeva merkintä jäisi kirjanpitoon tekemättä sen vuoksi, että aluemetsänhoitaja ja tämän avustajatkin sattuisivat olemaan matkoilla, kun kalustoa haetaan keskusvarastosta jollekin työmaalle. Kirjaus voidaan silloin suorittaa myöhemmin, jätetyn kuitenkin perusteella.

Työnjohtajilla tulisi myös olla jonkinlainen luettelo kalustosta, joka on heidän hallussaan ja tähän mielestäni voitaisiin hyvin käyttää niitä irrallisia kalustoluettelomakkeita, joilla nykyään vuoden vaihteessa ilmoitetaan kalustossa tapahtuvista muutoksista. Samanlaisia luetteloja voisivat käyttää myös ne rakennusmestarit, jotka hoitavat asutustyömaita. Näitä luettelomakkeita tulisi myös käyttämään entiseen tarkoitukseensa, sillä hoitoalueiden ja muidenkin tilintekijöiden tulisi vuoden alussa lähettää täydellinen luettelo kalustostaan piirikuntakonttorin kautta metsähallitukseen. Tähän luetteloon merkittäisiin luonnollisesti kortiston mukaisesti vain eri esineiden kappaleluku ja niiden raha-arvo.

Tähän mennessä ei piirikuntakonttoreissa ole ollut mitään yhteen-vettoa eri puolilla piirikuntaa olevasta kalustosta eikä piirikuntakonttoreissa myöskään ole voitu tarkistaa, että kaikki hankittu kalusto tulee luetteluihin. Minusta olisi erittäin tärkeätä, että piirikuntakonttoreissa milloin tahansa voitaisiin todeta, miten paljon minkilaista kalustoa missäkin hoitoalueessa on. Tällöin vältyttäisiin siitä ainakin teoreettisesta mahdollisuudesta (käytäntöä en tässä suhteessa tunne), että johonkin hoitoalueeseen hankitaan uutta kalustoa, vaikka sitä olisi riittävästi, käytäntöä vailla, jossakin naapurihoitoalueessa. Samalla kuin saavutetaan tämä etu, voidaan verrattain vähällä työllä tarkistaa, että kaikki hankittu kalusto todella tulee kalustokirjanpitoon. Piirikuntakonttorissa tilityksiä tarkastettaessa voidaan niistä helposti poimia hankitut esineet ja merkitä ne asianomaiselle kohdalle korttiin. Merkintöjen tarkistus voidaan sitten tehdä vuoden vaihteessa.

Minkälaiseksi tulisi sitten piirikuntakonttoreissa hoidettavan kalustokirjanpidon muodostua? Hoitoalueiden sisäistä kaluston siirtoa sen ei tietenkään tarvitse osoittaa. Riittää, kun tiedämme hoitoalueen kaluston kokonaismäärät kalustoryhmittäin ja saamme siihen kaluston lisäykset ja vähennykset ja mahdolliset siirrot hoitoalueesta toiseen. Viscardjärjestelmä on tässäkin mielestäni kätevin, vaikka emme, tilitäjien lukuisuuden vuoksi, tule toimeen yhdellä kortilla, varsinkin kun meidän samalla olisi saatava tarkistuksen vuoksi esiin kunkin ryhmän raha-arvotkin. Ottamalla käytäntöön kaksi korttia on asia kuitenkin autettu. Asian havainnollistuttamiseksi olen antanut näistäkin korteista tehdä piirustukset.

Kuten näkyy on tässäkin kortin alkuosa aivan samanlainen kuin hoitoalueen kalustokirjanpidossa ja varaston kokonaismäärän jälkeinen osa eroaa edellisestä oikeastaan vain siinä, että niin sanoakseni jaottelusarakkeissa on myös raha-arvot, kun hoitoalueiden korteilla on yksinomaan kappalemäärät. Tällä kortilla piirikuntakonttori vastaa tavallaan keskusvarastoa ja hoitoalueet työmaita hoitoalueiden kortistossa. Kortit, jotka tähän on piirretty päällekkäin esiintyvät tietysti Viscardkansissa rinnakkain siten, että ylempi kortti on, kun kannet avataan, vasemmalla ja alempi oikealla puolella. Alempi kortti on suunniteltu painettavaksi samanlaiseksi molemmin puolin, jotta saataisiin tarpeeksi sarakkeita alitilittäjiä varten. Olen tällekin kortille pannut muutamia esimerkkejä siitä miten kortistoa on tarkoitettu käytettäväksi. Ylinnä 1/I on tietysti ensin varasto vuoden alussa ja miten se jakaantuu eri hoitoalueiden kesken. Toinen merkintä osoittaa kahden uuden koneen ostoa, kolmas koneen siirtoa hoitoalueesta toiseen ja neljänestä näemme, että Alajärvellä ollut, hinnastakin päättäen vanha kone, on uuden saavuttua lähetetty metsähallitukseen ja siis poistettu luetteloista. Hoitoalueiden tilityksistä kaluston lisäyksiä poimittaessa merkitään päiväyssarakkeeseen ainoastaan kuukauden järjestysnumero. Näin päästään yhdellä rivillä kuukautta kohti. On vain huomattava, että varastosaraketta ei täytetä ennenkuin kaikki kuukauden tilitykset on tarkastettu, jotta siihen saadaan eri hoitoalueiden sarakkeista tuleva yhteismäärä. Periaate tässä on siis aivan sama kuin hoitoalueiden kortistoissakin. Kun metsähallituksestakin lähetetään huomattavat määrät kalustoa suoraan hoitoalueisiin, on välttämätöntä, että niitä seuraavat saattotodistukset kirjoitetaan niin monena kappaleena, että niistä yksi liikenee piirikuntakonttoriin, jotta piirikuntakonttorien kalustokirjanpitoon saadaan kaikki tarpeelliset tiedot.

Piirikuntakonttorien ohella täytyy metsähallituksessakin olla yhteenveto eri puolella maata olevasta kalustosta. Viscardjärjestelmää-

LASKUKONEITA, FACIT

Päiväys	Lisäys		Vähennys		Varasto		Piirikunta-konttori		Suupohja		Alajärvi		Karstula		Kivijärvi		Viitasaari		Saarijärvi	
	kpl	arvo	kpl	arvo	kpl	arvo	kpl	arvo	kpl	arvo	kpl	arvo	kpl	arvo	kpl	arvo	kpl	arvo	kpl	arvo
1/I					28	140,000	2	12,000	1	6,000	1	1,000			2	11,000	3	15,000	3	15,000
15/IX	2	12,000			30	152,000					2	7,000	1	6,000						
20/X																				
25/X			1	1,000	29	151,000					1	6,000					2	10,000		

Virrat	Jalasjärvi		Karvia		Parkano		Aure		Kokemäki		Vakka-Stomi		Turunmaa		Kauruu		Jämsä		Huomautuksia	
	kpl	arvo	kpl	arvo	kpl	arvo	kpl	arvo	kpl	arvo	kpl	arvo	kpl	arvo	kpl	arvo	kpl	arvo		
3	15,000		1	5,000	2	10,000	1	5,000	4	20,000	1	5,000	2	10,000			2	10,000		
4	20,000																		Läh. Metsähallitukseen	

kään ei sentään voida venyttää niin, että koko maasta saataisiin yhtenäinen yhdistelmä. Senpä vuoksi olen ajatellut, että metsähallituksessa olisi viidet Viscardkannet, yhdet kutakin piirikuntaa ja yhdet suoraan metsähallituksen alaisia tilintekijöitä varten. Niiden hoito olisi aivan samanlainen kuin äsken piirikuntakonttorien kohdalla esitin.

Seuraa sitten kysymys siitä mitä kalustokirjanpitoon olisi merkittävä. Raja tarveaineiden ja kaluston välillä on usein sangen epäselvä. Kalustoon kuuluvaksi katsoisin sellaiset esineet, jotka säilyttävät alkuperäisen tarkoituksensa, eivätkä käytön aikana muuta sitä kokonaisuutta, mikä niillä hankittaessa on. Tavara, joka ostettaessa on kokonainen, mutta joka jo tällöin on tarkoitettu käytettäväksi vähissä erin, on katsottava tarveaineisiin kuuluvaksi, eikä sitä siis ole merkittävä kalustokirjanpitoon. Toiselta puolen ei sekään liene aivan harvinaista, että selvästi tarveaineisiin kuuluvasta tavarasta valmistetaan esineitä, jotka ilman muuta on kalustokirjanpitoon merkittävä.

Olen tässä esittänyt ne muutokset, jotka mielestäni olisi tehtävä metsähallinnon kalustokirjanpidossa ja kaluston hoidossa. Keskusvarastojen rakentaminen vaatii kuitenkin siksi paljon varoja, että sitä tuskin voidaan yhdellä kertaa toteuttaa, mutta suotavaa olisi, että niiden hankintaan kiinnitettäisiin vakavaa huomiota ja että näitä varastoja vähitellen rakennettaisiin, ensin tietenkin sellaisiin paikkoihin, joissa on suuret työt ja kalustoa tämän vuoksi runsaammin. Kalustokirjanpidon uudistus, vaikka sekin vaatii jossain määrin varoja, ei mielestäni sietäisi mitään viivytystä, mutta tuskin siihenkään liikenee varoja tavallisesta vuosibudjetista ja tämän vuoksi täytynee uudistuksen toimeenpano lykätä siksi kuin menoarvioon saadaan määräraha tarkoitusta varten. Kun tässä esitetty kirjanpitosuunnitelma kuitenkin on omiaan helpottamaan kaluston hoitoakin, se kun aina osoittaa, missä mikin esine on, olisi mielestäni paikallaan, että sitä kokeiltaisiin, virallisen, siis vanhan kirjanpidon ohella, joissakin suuremmissa hoitoalueissa. Mahdollisesti metsähallitus voisi hankkia tarkoitukseen joitakin kansia kortteineen, mutta vaikka niitäkään ei saataisi, ei kokeilu mielestäni olisi mahdotonta, sillä korttien asemasta voitaisiin käyttää vaikkapa hakemistolla varustettua vahakansivihkoa, johon esittämäni kortti viivoitettaisiin kullekin sivulle. Se olisi tietysti aikaa viepää, mutta luulisin, että tuloksiin oltaisiin tyytyväisiä.